

حضرت علی‌یه (ع) عاشیق اولان مسیحیلر

مسیحی راهیب حضرت علی‌یه (ع) دئدی: پیغمبرین جزیره‌العرب اومتیندن بیر کیشی فرات کناریندان کنج، او عدالته چاغیریب یاخشیلیقلارا امر اندیب پیسلیقلاردان نهی ائتلر. دنیا اونون اوچون کولنده دَیرسیزدیر. اولومو سو کیمی راحت قبول ائتلر. خلوتده آلاهدان قورخار و آشکاردا اونا خاطر جماعته نصحت وئئر.»

مسیحی راهیب حضرت علی‌یه (ع) دئدی: پیغمبرین جزیره‌العرب اومتیندن بیر کیشی فرات کناریندان کنج، او عدالته چاغیریب یاخشیلیقلارا امر اندیب پیسلیقلاردان نهی ائتلر. دنیا اونون اوچون کولنده دَیرسیزدیر. اولومو سو کیمی راحت قبول ائتلر. خلوتده آلاهدان قورخار و آشکاردا اونا خاطر جماعته نصحت وئئر.»

حضرت علی (ع) نهج‌البلاغه‌نین 48-جی خطبه‌سینده بویورور: «گنج چاتاندا و قارنلیق پرده‌سی اونا چکینده حمد آلاهی مخصوصدور. اولدوزلارین طلوع و غروب زامانی حمد آلاهی مخصوصدور. حمد او ذاتا مخصوصدور کی نعمتلری قورتولان دئییل و باغیشلا دیقلارینی جویران ائله‌ماق اولماز. آما سونرا: قوشونومون فراوللارینی قاباقدان گؤندردیم و امریم اولنلار چاتانا قدر فرات قیراغیندا دایناماقلارینی امر ائتدیم. فرات چایینی اؤتوب سیزدن دِیجله چای‌نین کناریندا ساکین اولان. بیر جمعیتین طرفینه گلماق قرارینا کلمیشم. ایستیرم اولنلاری سیزین برابر، دوشمنه طرف هیم‌بیر ائله‌م و سیزی تقویت ائله‌ماق اوچون اولنلاردان کؤمک آلام.»

بو خطبه‌نی او حضرت کوفه‌نین خارچینده «نخيله» قرارگاهیندا «صفین» جنگینه بوللاندا هیجری قمری 37-جی ایلینده شو‌الین 20-ده بویورموشدو. ابن ابی الحدید شرحی جلد 3، (صفحه 201) هابئله بو خطبه‌نی تاریخچیلرین بیر تعدادی او جومله‌دن «نصر بن مزاحم» نقل ائدیپ.

صفین یولونداکی جرینانلار: بو سفرده ایمام «انبار» شهرینه چاتدی. بو شهرین اکیچیلیری و بؤیوکلری ایستیقبالا گلیب دئدیله: «سیزه قاطر هدیه گنیرمیشوق و موسلمانلارا ینماق حاضرلاییب مرکب‌ریزه چوخلو اوت حاضرلامیشیق». ایمام بویوردو: «آما مرکبلر باره‌سینده، اولنلاری سیزدن آماغا حاضریریق و خراجیزدان چیخاریق. ینماقلارین قیمتی بللی اولماسا اولنلاری ینم‌روق». دئدیله: «اؤزوموز قیمت اندیب اونون پولونو وئر‌روق». ایمام بویوردو: «سیز اولنلارین حقیقی قیمتینی حسابلامیه‌چاقسیز». دئدیله: «سیزین قوشونوزدا بیزیم تانیشلاریمیز وار. اولنلار باغیشلاماغا مانع وار؟»

ایمام بویوردو: «هامی سیزین دوستوزدور. موسلمانلارین هنج بیر سیزین هدیه‌ری قبول ائله‌مه‌لیدیر». سونرا بویوردو: «سربازلاردان هر بیر سیزدن بیر شئی غضب ائله‌میش اولسالار بیزه خبر وئیرین». اولنلار هدیه وئر‌ماقدا ایصرار ائله‌دیله. ایمام بویوردو: «بیز سیزدن احتیاج‌سیزوق». بئله‌لیقلا اؤز تانیسزلیق و بؤیوک‌لوغونو ثبوت ائله‌دی. حقیقته ایمام بو ایشین هر جور تجاوزون قاباغینی آلدی.

یولدا «رقه» دارینا چاتاندا فرات کناریندا «بلیخ» آدیندا بیر بئرده اوتوراق ائله‌دیله. ائله بوردایدی کی صومعه‌دن بیر راهیب چیخیب او حضرتین محضرینه گلیب دئدی: «آتالاریمیزدان بیزه بیر کیتاب قالیب. بو کیتابی عیسی‌بن مریمین (ع) صحابه‌سی یازیلار». سونرا اونو اوخوماغا باشلادی: «آلاهی جزیره‌العرب جماعتی ایچینده اولنلار کیتاب و حکمتی اؤرگتماق اوچون و آلاهی یولونو اولنلار گؤرستماق اوچون بیر پیغمبر معبوت ائتلر. اونون یولوندا خشونت یوخدور و باغیشلار. اومتی آلاهی تسبیح ائدن اینسانلاردیلار و وفاتیندان سونرا اولنلارین آراسیندا داغیناقلیق یارانار. اومتیندن بیر کیشی فرات کناریندان کنج. او عدالته چاغیریب یاخشیلیقلارا امر اندیب پیسلیقلاردان نهی ائتلر. دنیا اونون اوچون کولنده دَیرسیزدیر. اولومو سو کیمی راحت قبول ائتلر. خلوتده آلاهدان قورخار و آشکاردا اونا خاطر جماعته نصحت وئئر. هر کس او پیغمبری درک ائدیپ ایمان گنیرسه آلاهی حجتینی آلمیش اولاجاق و هر کس او صالح بنده‌نی تاپسا اونا کؤمک ائله‌مه‌لیدیر چونکی اونوللا اؤلماق شهادتدیر». ایمام (ع) آغلا‌ییب آلاهی شوکر ائله‌دی. راهیب دئدی: «من سیزدن آریلمایاجام». او راهیب شهید اولانا قدر، گنج گوندوز امیرالمؤمنینله (ع) اولدو. ایمام اونا نماز قیلیب دفعه‌لره اونون باغیشلانماسینی ایسته‌دی. (نهج‌البلاغه شحری ابن ابی الحدید جلد 3، صفحه 204 و 205)

حضرت علی‌نین (ع) ویلادتینی اولدن بیلن راهیب

ابوطالب (ع) زامانی «مترم بن دعیت بن شیتقام» آدیندا بیر راهیب واریدی. بو کیشی عبادتده معروف ایدی و آلاهی 190 ایل عبادت ائله‌میشدی و آلاهدان هنج حاجت ایسته‌مه‌میشدی. نهایتده آلاهدان ایسته‌دی اولیادان بیرینی اونا نیشان وئرسین. آلاهی تعالا ابوطالبی اونون نزدیکه گؤندردی. مترم اونو گؤرماق هم ایاغا قالخیب باشیندان اؤبدو و اونو اؤز قاباغیندا اوتوردوب دئدی: «آلاهی سنه رحمت ائله‌سین. سن کیمسن؟» ابوطالب دئدی: «تهامه منطقه‌سیندن بیر کیشی». سوروشدو: «عبد منافین هانسی طایفاسیندان؟» جواب وئردی: «بنی هاشمدن». راهیب یننه دوروب ابو طالبین باشیندان اؤبود دئدی: «آلاهی شوکر اولسون کی آلاهی منیم ایستگیمی وئردی و اولمه‌میشدن اؤل اؤز ولی‌سینی منه گؤرستدی». سونرا دئدی: «سنه بشارت اولسون! آلاهی منه ایلهام ائدیپ کی سنه بشارت وار». ابو طالب سوروشدو: «او بشارت نه‌دیر؟» دئدی: «سنین بیر اوشاغین اولاجاق کی ولی الله دیر. او آلاهی ولیسی، تقوالیلارین ایمامی و رسول الله‌ین وصی‌سیدیر. او اوشاغی گؤرسن مندن اونا سلام ینتیر و اونا دئنه: مترم سنه سلام ینتیریر و شهادت وئریر کی آلاهادا سووای تازی یوخدور. تکدیر و شریکی یوخدور و محمد (ص) اونون بنده‌سی و رسولودور و سن اونون حقلی خلیفه‌سی‌سن. ثبوت محمله و وصایت سنینله کامیله‌شیر». بو حینده ابو طالب آغلا‌ییب سوروشدو: «اونون آدی نه‌دیر؟» او دئدی: «آدی علی‌دیر».

قوشونون سوسوزلوقو و مسیحی راهیب

صفین یولوندا ایمامین (ع) قوشونو سوسوزلوقا دوچار اولدو. سو ذخیره‌سی قورتولموشدو و هر طرفه سو آختاریشلاری نتیجه‌سیز قالدی. حضرت علی (ع) قوشونونو بولدان بیر آز قیراغا چکیب بیر آز یول گئندن سونرا چؤلون وسطینده بیر صومعه آشکار اولدو. حضرت صومعه‌یه طرف گئندیپ صحابه‌یه بویودو: «اورانین ساکینلرینی چاغیرین». جماعت چاغیردی. بیر راهیب باشینی صومعه‌دن ائشیکه چیخاردی. حضرت اونا بویوردو: «سیزین یاخینلیغیزدا بو جمعیه‌یه جواب وئرین سو وار؟» راهیب دئدی: «اصلاً، من اینن سو آراسیندا ایکی فرسخ فاصیله وار منیم‌ده بیر آیلیق سویمو گنیرمه‌سه‌لر سوسوزلوقومدان اؤله‌رم». حضرت صحابه‌یه بویوردو: «راهیبین بو سؤزون ائشیتدیز؟» دئدیله: «بللی! ایندی کی گؤجوموز وار امر انلیرسن کی اورا گئندیپ سووا ال تاپاق؟» حضرت بویوردو: «بوخ سیزین بو ایشه احتیاجیز یوخدور!» سونرا او حضرت مرکب‌ینی باشینی قیبه‌یه طرف جنویریب و صومعه یاخینلیغیندا بیر نقطه‌یه ایشاره ائدیپ بویوردو: «بورانی قازین». بیر عیده کولونگون قازماغا باشلادیلار. نهایت بیر پارلاق (آغ) داشا چاتدیله (داها قازماق مومکون اولمادی). دئدیله: «یا علی کولونگ بو داشا اثر سالمیر». حضرت بویوردو: «سو او داشین آلتیندایدیر. داشی تریده بیلسر سووا چاتاجاقسیز. چالیشین داشی ینریندن قوبارداسیز».

موعاصیر مسیحی و حضرت علی (ع)

جورج جورداق، لبنان مشهور موخقیق‌لریندن و مسیحی مؤلف، دَیرلی «الامام علی صوت‌العداله الانسانی» کیتابینی یازماغینان بو ایمامین دوشونجه‌لری و زیندگانلیغینا اولان عشق و علاقه‌سینی بروزه وئریپ، او، بو بنش جیلیدلیق کیتابدا حضرت علی‌نین (ع) اینسانی دوشونجه و حکومت زامانلارینا عاشیقانه شکلده ایشاره ائدیپ.

«علی و اینسان حقلری»، «علی و فرانسه اینقیلابی»، «علی و سقراط»، «علی و اونون عصری» و «علی و عرب میلیتی» کیتابلاری، مسیحی جورج جورداقین «صوت‌العداله الانسانی» کیتاب‌ینی بنش جیلدینی تشکیل ائدیپ. جورج جورداق جوانلیغی‌نین لاپ گؤزل ایللرینی، اونون تحقیقی و یازماسینا صرف ائله‌دی. لبنان جنویندا مرجعون شهرینده 1926-جی ایلینده دونیا گلمیش جورج جورداق دئییر: «عربین مشهور شاعیری قارداشیم «فواد جورداق» نهج‌البلاغه کیتابینی منه وئریپ اونو درین اوخوماغیما تشویق ائله‌دی. نهج‌البلاغه‌نی اوخویاندان سونرا حضرت علی‌نین (ع) حالتلری، اخلاقی و ادب‌اتینا عاشیق اولدوم و اوندان سونرا او حضرت باره‌سینده سوتیلر و شیعه‌لر طرفیندن یازیلیمیش کیتابلاری اوخوماغا باشلادیم».

لینک مطلب در سایت : <http://torki.tebyan-tabriz.ir/?MID=21&Type=News&id=652>